

EL LLENGUATGE

La doble negació

L'existència d'un verb com *ignorar*, amb un significat equivalent a la negació del significat de *saber*, ens permet no únicament de triar, per expressar la mateixa idea, entre *No ho sé* (que és, de fet, la manera més popular de dir-ho) i *Ho ignoro* (que és la manera més culta, encara que aquest verb avui ja s'hagi popularitzat, i ja ho dèiem així quan jugàvem al soldadet que va venir de la guerra), sinó també de dir *No ho ignoro*, amb un significat pràcticament equivalent a *Ho sé*, però que inclou una aportació subjectiva, anàloga a la que té, en alguns casos, l'ús de la negació *pas*. Efectivament, dient *No ho ignoro* el parlant afirma que sap una cosa determinada, contràriament al que algú potser podria suposar. En d'altres casos, tal com ja vam tenir ocasió de comentar, les oracions que contenen dos elements negatius i són, per tant, de sentit positiu, obeeixen a raons de cautela, circumspècció i, sovint, de modèstia. Però el cas és que no tots els mots tenen, com el verb *saber*, un antònim adequat que permeti aquestes construccions, cosa que algunes vegades indueix a la utilització de certs recursos que potser no són licits del tot.

Com dèiem ahir, molts d'aquests antònims de valor negatiu s'han format amb el prefix *in*, i alguns també amb el prefix *des*, com en el cas de *desconèixer*. I, efectivament, amb aquests mots es construeixen sovint frases com *fets no inadvertits*, *obres no inacabades*, *actituds no intolerants*, *causes no desconegudes*. Però la formació d'aquest tipus d'antònims té sens dubte els seus límits, encara que ens costi de definir-los. Ens podem preguntar, per tant, si és lícita una frase com *un resultat no involgut*. Nosaltres, si més no, no ens decidíem pas a abonar la formació d'un mot com *involgut*, el qual, certament, no veiem que figuri als repertoris de la llengua. Però ara no és qüestió d'un mot sinó d'una construcció: els qui admeten *involgut* no admetrien pas, suposem, *incomençat* o *incriticat*. Per tant, per a expressar la idea que ens ocupa, amb participis com *volgut*, *començat* o *criticat*, usats atributivament, hauríem de recórrer a perifrasis o construccions analítiques: *un resultat que no es pot dir que fos volgut*, *una obra que no es pot dir que hagi començat*, etc. Preveient objeccions, direm que totes les perifrasis semblen llargues, comparades amb solucions concises equivalents.

Albert Jane